

Міністерство юстиції України
Харківський науково-дослідний інститут судових експертиз
ім. Засл. проф. М. С. Бокаріуса
Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого

ТЕОРІЯ ТА ПРАКТИКА СУДОВОЇ ЕКСПЕРТИЗИ І КРИМІНАЛІСТИКИ

Збірник наукових праць

Виходить щорічно

Заснований у 2001 р.

Випуск 15

Харків
«Право»
2015

Рекомендовано до друку вченою радою Харківського науково-дослідного інституту судових експертиз ім. Засл. проф. М. С. Бокаріуса (протокол № 11 від 25 листопада 2015 р.)

Свідоцтво про державну реєстрацію КВ № 9440 від 20.12.2004

Т33 Теорія та практика судової експертизи і криміналістики : збірник наукових праць. Вип. 15 / ред. кол. : А. І. Лозовий, В. Ю. Шепітько та ін. — Х. : Право, 2015. — 440 с. : іл.

Засновники: Харківський науково-дослідний інститут судових експертиз ім. Засл. проф. М. С. Бокаріуса; Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Редакційна колегія: **А. І. Лозовий** – кандидат юридичних наук (співголова редколегії), **В. Ю. Шепітько** – доктор юридичних наук, професор (співголова редколегії), **Т. Є. Балинян** – кандидат біологічних наук, **Л. М. Головченко** – кандидат юридичних наук, **Л. М. Дереча** – кандидат біологічних наук, старший науковий співробітник, **О. Ф. Дьяченко** – кандидат технічних наук, старший науковий співробітник, **В. А. Журавель** – доктор юридичних наук, професор, **О. В. Капліна** – доктор юридичних наук, професор, **О. В. Коломійцев** – кандидат технічних наук, **В. О. Коновалова** – доктор юридичних наук, професор, **В. О. Ольховський** – доктор медичних наук, професор, **М. І. Панов** – доктор юридичних наук, професор, **О. О. Прокопенко** – кандидат біологічних наук, **В. В. Сабадаш** – кандидат технічних наук, доцент, **Л. В. Свиридова** – кандидат юридичних наук, **Е. Б. Сімакова-Єфремян** – кандидат юридичних наук, старший науковий співробітник (відповідальний секретар), **В. М. Сирих** – кандидат технічних наук, доцент, **В. В. Тищенко** – доктор юридичних наук, професор, **О. О. Хлесткова** – кандидат сільськогосподарських наук, старший науковий співробітник, **О. В. Хомутенко** – кандидат економічних наук, **М. Л. Цимбал** – кандидат юридичних наук, доцент, старший науковий співробітник **В. М. Шевчук** – доктор юридичних наук, професор

Відповідальний за випуск О. Ф. Дьяченко

Статті пройшли внутрішнє та зовнішнє рецензування

Адреса редакційної колегії: 61177, м. Харків, вул. Золочівська, 8-А,
Харківський науково-дослідний інститут судових експертиз
ім. Засл. проф. М. С. Бокаріуса, тел. 372-13-23

- © Харківський НДІ судових експертиз ім. Засл. проф. М. С. Бокаріуса, 2015
- © Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого, 2015
- © «Право», 2015

ЗМІСТ

Від редакційної колегії	3
От редакционной коллегии	4

СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ КРИМІНАЛІСТИКИ

<i>Шепітько В. Ю.</i> Змагальна модель досудового розслідування: ілюзія або реальність	5
<i>Журавель В. А.</i> Автоматизовані інформаційні системи як засіб забезпечення ефективності досудового розслідування	13
<i>Терехович В. Н., Ниманде Э. В.</i> Семиотические средства криминалистического познания	21
<i>Комаров И. М.</i> Проблемы правовой оценки и экспертного исследования пищевого мака	33
<i>Шевчук В. М.</i> Розвиток наукових уявлень про тактичні операції	43
<i>Булулуков О. Ю.</i> Трансформація слідчих помилок у кримінальному судочинстві	54
<i>Білоус В. В.</i> Інформаційні технології запобігання та протидії злочинам у сфері господарської діяльності	62
<i>Веліканов С. В.</i> Структура причинно-наслідкового зв'язку в теорії причинності в криміналістиці	73
<i>Мышков Я. Е.</i> Проблемы оптимизации следственных действий в методике расследования преступлений	83
<i>Пясковський В. В.</i> Тактичні особливості допиту неповнолітніх потерпілих від насильницьких злочинів	90
<i>Павлюк Н. В.</i> Поняття та інноваційні засади техніко-криміналістичного забезпечення розслідування злочинів	96
<i>Колеснікова І. А.</i> Причини виникнення добросовісних помилок у показаннях потерпілих	105
<i>Керик Л. І.</i> Роль обстановки в структурі механізму доведення до самогубства	114
<i>Резнікова О. І.</i> Проблеми використання віктимологічних даних у процесі підготовки та проведення слідчих (розшукових) дій	121
<i>Спасенко К. О.</i> Документообіг і його значення при розслідуванні порушень правил безпеки під час виконання робіт із підвищеною небезпекою	132
<i>Білоус О. П.</i> Компроміси в досудовому розслідуванні ухиленнь від сплати податків, зборів (обов'язкових платежів) із використанням конвертаційних центрів	138

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ СУДОВОЇ ЕКСПЕРТИЗИ

<i>Лозовий А. І., Сімакова-Єфремян Е. Б.</i> Шляхи вирішення проблем науково-методичного забезпечення експертної діяльності в Україні	149
<i>Росинская Е. Р.</i> Федеральные государственные образовательные стандарты третьего поколения и подготовка судебно-экспертных кадров в Российской Федерации	157
<i>Щербаковский М. Г.</i> О праве эксперта присутствовать при совершении процессуальных действий	163
<i>Фастовець В. А.</i> Деякі проблемні питання щодо визначення змісту спеціальних знань у кримінальному судочинстві	171
<i>Шепітько М. В.</i> Засоби протидії наданню судовим експертом завідомо неправдивого висновку	180
<i>Калужна О. М.</i> Науковий підхід до розуміння відмови експерта від давання висновку	189
<i>Дьяченко А. Ф.</i> О процессуальном статусе переводчика	199
<i>Чупрун В. Т.</i> Щодо введення нового виду судової експертизи – «військова»	208
<i>Кравченко О. М.</i> Професійна мовнокомунікативна компетенція судового експерта як психолінгвістичне явище	220

ПОЧЕРКОЗНАВЧІ, ЛІНГВІСТИЧНІ ТА ПСИХОЛОГІЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ: МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО ВИРІШЕННЯ ЗАВДАНЬ

<i>Сохранич Т. В., Дідушок Н. Я., Абросимова В. Г.</i> Актуальні питання дослідження підписів, виконаних особами зі зміненням ознак власного підписного почерку	229
<i>Свиридова Л. В.</i> Вирішення лінгвістичних завдань в експертній практиці	237
<i>Горецька А. М.</i> Щодо встановлення орієнтовного розміру грошової компенсації моральної шкоди в цивільному процесі	243

СУДОВА БАЛІСТИЧНА ЕКСПЕРТИЗА: МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО ВИРІШЕННЯ ЗАВДАНЬ

<i>Мельник Р. В.</i> Щодо криміналістичного дослідження нестандартної вогнепальної зброї	250
<i>Герман А. Н.</i> Особенности идентификационных исследований при установлении принадлежности к одному патрону выстрелянных пули и гильзы калибра 7,62×39	256

СУДОВА ЕКСПЕРТИЗА МАТЕРІАЛІВ, РЕЧОВИН ТА ВИРОБІВ: МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО ВИРІШЕННЯ ЗАВДАНЬ

<i>Руднев В. А., Климчук А. Ф., Нардид Л. В.</i> Относительный подход к выявлению примесей парафина в пчелином воске	262
<i>Зарубіна М. В., Сич І. В.</i> Експертне дослідження дезоморфіну	269
<i>Хлесткова О. О.</i> Судово-грунтознавча експертиза пісчаних ґрунтів	275

СУДОВА ІНЖЕНЕРНО-ТЕХНІЧНА ЕКСПЕРТИЗА

<i>Уберман В. И., Фокин Д. И.</i> Сверхнормативные сбросы загрязняющих веществ: проблемы методики установления причиненного ущерба.....	283
---	-----

Експертна практика: методичні підходи до вирішення завдань інженерно-технічних досліджень

<i>Пугачова І. Л., Кучеренко Р. Й.</i> Використання результатів попередніх обстежень із технічної діагностики будівельних об'єктів як запорука повного та об'єктивного вирішення питань будівельно-технічних досліджень	292
<i>Юрець О. І.</i> Щодо особливостей установлення земельних сервітутів.....	300

СУДОВО-ЕКОНОМІЧНА ЕКСПЕРТИЗА

<i>Хомутенко О. В.</i> Судова економічна експертиза як інструмент формування принципів забезпечення позитивних ефектів в економіці	306
--	-----

Експертна практика: методичні підходи до вирішення завдань економічних досліджень

<i>Порошин Д. Ю., Семенова Н. Ю.</i> Особливості бухгалтерського та податкового обліків операцій із переведення боргу.....	312
<i>Івахненко П. О.</i> Проблемні аспекти щодо вирішення питань при проведенні судових економічних експертиз документів фінансово-кредитних операцій.....	321
<i>Дідоборці В. А.</i> Проведення економічних досліджень стосовно оподаткування сільськогосподарських підприємств	326
<i>Мороз Т. В.</i> Щодо економічних досліджень, пов'язаних із використанням електронних грошей в Україні.....	331

<i>Лисак Ю. О.</i> Особливості проведення експертного дослідження стосовно формування фінансових витрат, що враховуються при обчисленні об'єкта оподаткування	339
---	-----

СУДОВА ЕКСПЕРТИЗА У СФЕРІ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

<i>Кісіль Н. В.</i> Сутність і зміст судово-експертної діяльності у сфері інтелектуальної власності	346
<i>Калініченко М. М.</i> Авторське право та проблема постмодерністської інтертекстуальності в сучасній літературі.....	354
<i>Заніна Т. А., Копитько А. П.</i> Картографічні твори як об'єкти авторського права.....	360

СУДОВО-МЕДИЧНА ЕКСПЕРТИЗА

<i>Филипчук О. В., Гуров А. М.</i> Особенности применения баллистического желатина как имитатора биологических тканей человека	367
<i>Ольховський В. О., Губін М. В., Пешенко О. М.</i> Судово-медична оцінка травм шийного відділу хребта з урахуванням змін центральної гемодинаміки.....	373
<i>Козаченко І. М.</i> Визначення виду пневматичної зброї за деякими морфологічними особливостями вхідних кульових пошкоджень на щільних перешкодах	380
<i>Щербак В. В.</i> Визначення характеристик тимчасової пульсуючої порожнини при пострілах із пістолета «Форт-12»	388

КОМПЛЕКСНА ЕКСПЕРТИЗА

<i>Лозовий А. І., Дереча Л. М., М'ясоєдов В. В., Ольховський В. О.</i> Оптимізація міжвідомчої взаємодії судово-експертних установ Міністерства юстиції України та Міністерства охорони здоров'я України при здійсненні судово-експертної діяльності	395
<i>Кравченко Ю. Н., Сапелкин В. В., Сербиненко И. Ю., Коломийцев А. В.</i> Применение имитатора биологических тканей для диагностики сквозных огнестрельных ранений, причиненных пулями калибра 5,45 мм.....	404
	429

НАУКОВА ХРОНІКА

Малевскі Г., Юодкайте-Гранскієне Г., Шепітько М.

XI Міжнародна науково-практична конференція
«Криміналістика та судова експертологія: наука, навчання, практика»..... 415

Гоц М., Фурман К., Шепітько М. 6-й Симпозиум

Польского Криміналістического Общества
«Криміналістика – единство науки и практики» 417

Лубенцов А. В., Свідерський О. О. Міжнародна науково-практична
конференція «Новітні технології в автомобілебудуванні

та транспорті» 420

НАШІ ЮВІЛЯРИ

Василь Олексійович Ольховський 423

Від редакційної колегії

У процесі формування п'ятнадцятого випуску збірника наукових праць «Теорія та практика судової експертизи і криміналістики» редакційна колегія додержувалася традиційної рубрикації: спочатку подано матеріали, що висвітлюють сучасні проблеми криміналістики, далі поміщено статті, у яких розглянуто загальні питання теорії судової експертизи, організації та нормативно-правового регулювання судово-експертної діяльності, а також розділи, сформовані з робіт, у яких розкрито теоретичні й практичні проблеми окремих класів, родів, видів і підвидів судових експертиз. Питання експертної практики виділено у відповідних підрозділах основних рубрик. Авторами статей 15-го випуску збірника стали вчені та практики – працівники судово-експертних установ, вищих навчальних закладів, правоохоронних органів України й зарубіжжя. У збірнику подано також матеріали, що містять інформацію про міжнародні конференції, семінари та інші заходи з проблем криміналістики й судової експертизи, які відбулися протягом року в Литві, Польщі, Україні, ювілеї тощо.

Редакційна колегія збірника висловлює щиру вдячність усім авторам, які надали матеріали для оприлюднення, а також фахівцям, що взяли участь у його виданні, та запрошує вчених і практиків до підготування статей у наступний випуск.

От редакционной коллегии

В процессе формирования пятнадцатого выпуска сборника научных трудов «Теория и практика судебной экспертизы и криминалистики» редакционная коллегия придерживалась традиционной рубрикации: сначала представлены материалы, освещающие современные проблемы криминалистики, далее помещены статьи, в которых рассмотрены общие вопросы теории судебной экспертизы, организации и нормативно-правового регулирования судебно-экспертной деятельности, а также разделы, сформированные из работ, в которых раскрыты теоретические и практические проблемы отдельных классов, родов, видов и подвидов судебных экспертиз. Вопросы экспертной практики выделены в соответствующих подразделах основных рубрик. Авторами статей 15-го выпуска сборника стали ученые и практики – работники судебно-экспертных учреждений, высших учебных заведений, правоохранительных органов Украины и зарубежья. В сборнике представлены также материалы, содержащие информацию о международных конференциях, семинарах и других мероприятиях по проблемам криминалистики и судебной экспертизы, которые состоялись в течение года в Литве, Польше, Украине, юбилеях и пр.

Редакционная коллегия сборника выражает искреннюю благодарность всем авторам, предоставившим материалы для публикации, а также специалистам, принявшим участие в его издании, и приглашает ученых и практиков к подготовке статей в следующий выпуск.